II

(Ne teisėkūros procedūra priimami aktai)

SPRENDIMAI

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2021/736

2021 m. gegužės 4 d.

kuriuo Lenkijai leidžiama autorizuoti biocidinius produktus, kuriuos sudaro *in situ* pagamintas azotas, kultūros paveldui apsaugoti

(pranešta dokumentu Nr. C(2021) 3014)

(Tekstas autentiškas tik lenkų kalba)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo ([1]), ypač į jo 55 straipsnio 3 dalį,

pasikonsultavusi su Biocidinių produktų nuolatiniu komitetu,

kadangi:

(1) Reglamento (ES) Nr. 528/2012 I priede nurodytos veikliosios medžiagos, pasižyminčios aplinkai ar žmonių arba gyvūnų sveikatai palankesnėmis savybėmis. Todėl produktai, kurių sudėtyje yra šių veikliųjų medžiagų, gali būti autorizuojami supaprastinta tvarka. Azotas įtrauktas į Reglamento (ES) Nr. 528/2012 I priedą nustačius apribojimą, kad jis skirtas naudoti tik ribotais kiekiais naudojimui paruoštose dujų talpose;

(2) pagal Reglamento (ES) Nr. 528/2012 86 straipsnį azotas patvirtintas kaip veiklioji medžiaga 18-o tipo biocidiniams produktams (insekticidams) gaminti ([2]). Biocidiniai produktai, kuriuos sudaro patvirtintas azotas, autorizuojami keliose valstybėse narėse ir tiekiami dujų balionuose ([3]);

(3) azotas taip pat gali būti gaminamas *in situ* iš aplinkos oro. *In situ* pagamintas azotas šiuo metu nėra patvirtintas naudoti Sąjungoje ir nėra įtrauktas nei į Reglamento (ES) Nr. 528/2012 I priedą, nei į veikliųjų medžiagų, įtrauktų į Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1062/2014 II priede pateiktą esamų veikliųjų medžiagų, kurių yra biocidiniuose produktuose, peržiūros programą, sąrašą ([4]);

([1]) OL L 167, 2012 6 27, p. 1.
([2]) 2009 m. liepos 30 d. Komisijos direktyva 2009/89/EB, iš dalies keičianti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/8/EB, į jos I priedą įtraukiant veikliąją medžiagą azotą (OL L 199, 2009 7 31, p. 19).
([3]) Autorizuotų produktų sąrašas pateikiamas adresu https://echa.europa.eu/fr/information-on-chemicals/biocidal-products.
([4]) 2014 m. rugpjūčio 4 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1062/2014 dėl visų esamų veikliųjų medžiagų, kurių yra Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 528/2012 nurodytuose biocidiniuose produktuose, sistemingo tyrimo darbo programos (OL L 294, 2014 10 10, p. 1).

(4) 2020 m. lapkričio 26 d. Lenkija, vadovaudamasi Reglamento (ES) Nr. 528/2012 55 straipsnio 3 dalimi, pateikė Komisijai prašymą leisti taikyti nuo to reglamento 19 straipsnio 1 dalies a punkto nukrypti leidžiančią nuostatą, prašydama leisti jai autorizuoti biocidinius produktus, kuriuos sudaro iš aplinkos oro *in situ* pagamintas azotas, kultūros paveldui apsaugoti (toliau – paraiška);

(5) žalą kultūros paveldui gali daryti įvairūs kenksmingi organizmai – nuo vabzdžių iki mikroorganizmų. Šių organizmų buvimas gali lemti ne tik pačios kultūros vertybės praradimą, bet ir kelti pavojų, kad šie kenksmingi organizmai išplis į kitus šalia esančius objektus. Tinkamai neapdoroti objektai galėtų būti nepataisomai sugadinti, todėl kultūros paveldui kiltų rimtas pavojus;

(6) *in situ* pagamintas azotas naudojamas siekiant sukurti reguliuojamą aplinką su labai maža deguonies koncentracija (deguonies stoka) nuolatinėse arba laikinose sandariose apdorojimo palapinėse arba kamerose kenksmingiems organizmams kultūros paveldo objektuose kontroliuoti. Azotas išskiriamas iš aplinkos oro ir pumpuojamas į apdorojimo palapinę arba kamerą, kur atmosferos azoto kiekis padidėja maždaug iki 99 proc. ir dėl to beveik visiškai nelieka deguonies. Į apdorojimo vietą pumpuojamo azoto drėgnis nustatomas pagal apdorojamo objekto poreikius. Kenksmingi organizmai negali išgyventi apdorojimo palapinėje arba kameroje sudarytomis sąlygomis;

(7) remiantis Lenkijos pateikta informacija, *in situ* pagaminto azoto naudojimas yra bene vienintelis veiksmingas kenksmingų organizmų kontrolės metodas, kurį galima naudoti visų rūšių medžiagoms ir medžiagų deriniams, aptinkamiems kultūros įstaigose, jų nepažeidžiant; objektus galima apdoroti kambario temperatūroje, tokiu būdu ant jų nelieka jokių liekanų ir juos galima apdoroti muziejuose ir istoriniuose pastatuose neperkeliant kolekcijų;

(8) deguonies stokos arba modifikuotos ar reguliuojamos atmosferos metodas yra nurodytas standarte EN 16790: 2016 „Kultūros paveldo išsaugojimas. Integruota kenkėjų kontrolė kultūros paveldui apsaugoti“, o azotas šiame standarte apibūdinamas kaip dažniausiai naudojamas deguonies stokos sąlygoms sukurti;

(9) esama ir kitų kenksmingų organizmų kontrolės metodų, tokių kaip terminio šoko metodai (aukšta arba žema temperatūra). Be to, šiuo tikslu gali būti naudojami biocidiniai produktai, kurių sudėtyje yra kitų veikliųjų medžiagų. Tačiau, Lenkijos teigimu, kiekvienas iš šių metodų turi trūkumų atsižvelgiant į žalą, kuri gali būti padaryta tam tikroms medžiagoms apdorojimo metu;

(10) remiantis paraiškoje pateikta informacija, terminio šoko procesai (užšaldymas arba terminis apdorojimas) daro nepageidaujamą poveikį kelioms medžiagoms. Apdorojimas žemoje temperatūroje netinka įvairiems objektams, įskaitant aliejiniais ir akriliniais dažais ant drobės nutapytus paveikslus, ankstyvąsias fotografines medžiagas, ypač fotoplokšteles, medienos ir metalo ar stiklo derinius. Be to, objektus reikia perkelti į šaldiklius, nes nėra galimybės juos apdoroti *in situ*, o dideli objektai negali tilpti į šaldiklius;

(11) apdorojimas aukštoje temperatūroje netinka įvairioms medžiagoms, įskaitant daugelį polimerų bei vašką, ir etnografiniams objektams, kurių sudėtyje yra odos;

(12) paraiškoje nurodyta, kad kitos veikliosios medžiagos dėl jų pavojaus pobūdžio kultūros įstaigose naudojamos retai. Apdorojus šiomis medžiagomis, jų liekanos ant apdorotų objektų gali palaipsniui patekti į aplinką, o tai kelia pavojų žmonių sveikatai. Be to, šios veikliosios medžiagos gali reaguoti su paveldo objektuose esančiomis medžiagomis ir sukelti negrįžtamus pokyčius, ypač ant jų paviršiaus;

(13) remiantis paraiškoje pateikta informacija, azoto balionų naudojimas nėra tinkama alternatyva kultūros įstaigoms, nes jis turi praktinių trūkumų. Dėl ribotos balionų talpos juos reikia dažnai transportuoti ir įrengti atskirą saugyklą. Be to, apdorojimas naudojant azoto balionus kultūros įstaigoms brangiai kainuotų;

(14) reikalaujant, kad kultūros įstaigos naudotų kelis metodus kenksmingiems organizmams kontroliuoti (kiekvienas iš jų tinkamas konkrečioms medžiagoms ir objektams), užuot naudojus vieną jau naudojamą ir visoms medžiagoms tinkamą metodą, kultūros įstaigos patirtų papildomų išlaidų ir joms būtų sudėtingiau pasiekti integruotosios kenkėjų kontrolės tikslą nustoti naudoti pavojingesnes veikliąsias medžiagas. Be to, nustojus naudoti įrenginius ir įrangą, kurie buvo įsigyti siekiant taikyti *in situ* pagamintu azotu sukeliamos deguonies stokos metodą, būtų prarastos ankstesnės investicijos;

(15) 2019 m. keliuose Komisijos ekspertų grupės, sudarytos iš biocidinių produktų klausimais kompetentingų institucijų atstovų, posėdžiuose ([5]) buvo aptarta galimybė *in situ* gaminamam azotui taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą pagal Reglamento (ES) Nr. 528/2012 55 straipsnio 3 dalį;

(16) be to, gavusi pirmą analogišką paraišką dėl nukrypti leidžiančios nuostatos dėl produktų, kuriuos sudaro Austrijoje *in situ* pagamintas azotas, Europos cheminių medžiagų agentūra Komisijos paprašymu dėl šios paraiškos surengė viešas konsultacijas, per kurias visi suinteresuotieji subjektai galėjo pareikšti savo nuomonę. Didžiojoje daugumoje iš 1487 gautų pastabų išreikštas pritarimas nukrypti leidžiančiai nuostatai. Daugelis respondentų nurodė, kad alternatyvūs metodai turi trūkumų: terminis apdorojimas gali pakenkti tam tikroms medžiagoms; naudojant kitas veikliąsias medžiagas, ant artefaktų lieka nuodingų liekanų, kurios palaipsniui patenka į aplinką; naudojant azoto balionus, apdorojimo vietoje neįmanoma kontroliuoti santykinio drėgnio, kuris reikalingas kai kurioms medžiagoms apdoroti;

(17) dvi muziejams ir kultūros paveldo vietovėms atstovaujančios tarptautinės organizacijos – Tarptautinė muziejų taryba ir Tarptautinė paminklų ir vietovių taryba – pareiškė ketinančios pateikti paraišką dėl *in situ* pagaminto azoto įtraukimo į Reglamento (ES) Nr. 528/2012 I priedą, o tai leistų valstybėms narėms autorizuoti produktus, kuriuos sudaro *in situ* pagamintas azotas, ir nereikėtų taikyti nukrypti leidžiančios nuostatos pagal to reglamento 55 straipsnio 3 dalį. Tačiau įvertinti tokią paraišką, įtraukti medžiagą į Reglamento (ES) Nr. 528/2012 I priedą ir gauti produkto autorizacijos liudijimus užtruks;

(18) iš paraiškos matyti, kad Lenkijoje nėra tinkamų alternatyvų, nes visi šiuo metu prieinami alternatyvūs metodai turi trūkumų, kadangi netinka visoms medžiagoms apdoroti arba kelia praktinių sunkumų;

(19) remiantis visais šiais argumentais, galima daryti išvadą, kad *in situ* pagamintas azotas yra būtinas Lenkijos kultūros paveldui apsaugoti ir kad nėra tinkamų alternatyvų. Todėl Lenkijai turėtų būti leista, siekiant apsaugoti kultūros paveldą, tiekti rinkai ir naudoti biocidinius produktus, kuriuos sudaro *in situ* pagamintas azotas;

(20) galimam *in situ* pagaminto azoto įtraukimui į Reglamento (ES) Nr. 528/2012 I priedą ir vėlesniam valstybių narių autorizavimui naudoti produktus, sudarytus iš *in situ* pagaminto azoto, reikia laiko. Todėl tikslinga leisti taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą tokiu laikotarpiu, per kurį būtų galima užbaigti susijusias procedūras,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Lenkija gali autorizuoti biocidinių produktų, kuriuos sudaro *in situ* pagamintas azotas, tiekimą rinkai ir naudojimą kultūros paveldui apsaugoti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

([5]) Komisijos ekspertų grupės, kurią sudaro už Reglamento (ES) Nr. 528/2012 įgyvendinimą atsakingų kompetentingų valstybių narių institucijų atstovai, 83-ias, 84-as, 85-as ir 86-as posėdžiai, vykę atitinkamai 2019 m. gegužės mėn., 2019 m. liepos mėn., 2019 m. rugsėjo mėn. ir 2019 m. lapkričio mėn. Posėdžių protokolai pateikiami čia https://ec.europa.eu/health/biocides/events_en#anchor0.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Lenkijos Respublikai.

Priimta Briuselyje 2021 m. gegužės 4 d.

Komisijos vardu
Stella KYRIAKIDES
Komisijos narė